

Nr 22.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion om revision av bestämmelserna i kommunalskattelagen angående rätten till fri avskrivning å maskiner och andra inventarier.

I en inom riksdagen väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, II: 307, av herr *Jansson* i Örebro m. fl. har hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära skyndsamt revision av bestämmelserna rörande rätten till fri avskrivning å maskiner och andra inventarier».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionen framställda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Syftet med den föreliggande motionen är att erhålla en begränsning av den vid taxering medgivna rätten till fri avskrivning å maskiner och andra inventarier, avsedda för stadigvarande bruk i rörelse.

Enligt 29 § kommunalskattelagen må från bruttointäkt av rörelse avdrag göras för värdeminskning genom slitning, utrantering eller eljest av rörelseidkaren tillhöriga maskiner och andra inventarier. Av punkt 3 a av anvisningarna till nämnda paragraf framgår, att kostnader för anskaffande av maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier i regel skola avdragas genom årliga värdeminskningsavdrag. Enligt punkt 4 av samma anvisningar äro emellertid aktiebolag, ekonomiska föreningar, ömsesidiga försäkringsbolag och sparbanker berättigade att åtnjuta avdrag för värdeminskning å anläggningstillgångar av ifrågavarande slag i enlighet med de i räkenskaperna gjorda avskrivningarna, s. k. fri avskrivning. I detta sammanhang må erinras om stadgandet i 41 § kommunalskattelagen, enligt vilket inkomst av rörelse skall beräknas enligt bokföringsmässiga grunder, i den mån dessa icke stå i strid med särskilda bestämmelser i nämnda lag.

I en till innevarande års riksdag avlämnad proposition, nr 42, föreslås viss begränsning av rätten till avdrag för nedskrivning av värdet å rättigheter till leverans av ifrågavarande anläggningstillgångar enligt ej fullgjorda köpekontrakt. Beträffande den närmare innebörden av nämnda förslag tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen och utskottets betänkande nr 21.

I den förevarande motionen har anförts i huvudsak följande. Bestämmelserna rörande rätten till fri avskrivning å maskiner och andra inventarier infördes i skattelagstiftningen år 1938 och grundade sig på ett betänkande (SOU 1937: 42) av 1936 års skattekommitté. Kommittén förutsatte att sedan några års erfarenheter av den fria avskrivningen vunnits en preciserad bestämmelse måhända borde införas till förhindrande av missbruk av sagda rätt. I en av allmänna ombudet hos mellankommunala provningsnämnden, förste taxeringsrevisorn *Ernst Annell*, upprättad promemoria rörande begränsning av rätten till avskrivning på beställda maskiner och andra inventarier — vilken promemoria låge till grund för den ovannämnda propositionen nr 42 — uttalades, att erfarenheten nu visade, att den fria avskrivningen ofta utnyttjades till överdrift. Emellertid hävdade Annell, att det i nuvarande läge ej torde vara genomförbart att genom lagändring förhindra sådant missbruk vad anginge levererade maskiner och inventarier, då den fria avskrivningsrätten sammankopplats med den av 1947 års riksdag beslutade skärpningen av bolagsbeskattningen. Till bestyrkande av detta påstående citerades ett anförande i riksdagens första kammare. Det vore i och för sig riktigt, att vid argumenteringen för att den av 1945 års statskatteberedning föreslagna höjningen av bolagsskatten från 32 till 40 % skulle kunna genomföras utan skadliga verkningar för näringslivet bl. a. påpekats, att rätten till fri avskrivning på inventarier och maskiner medgäve stora konsolideringsmöjligheter för aktiebolagen. Denna argumentering finge emellertid icke fattas så, att just kombinationen 40 % statlig bolagskatt *plus* fri avskrivning å inventarier godkänts såsom den enda tänkbara. En ytterligare höjning av bolagsskatten kunde givetvis tänkas i en viss situation, liksom också en sänkning av densamma i ett annat läge. Förändringar i den fria avskrivningsrätten måste då också kunna tänkas i den ena eller andra riktningen, samtidigt som skatteprocenten hölles oförändrad, höjdes eller sänktes. I riksdagens beslut om höjning av bolagsskatten finnes ingenting utsagt om att denna höjning förutsatte oförändrade regler för rätten till avskrivningar.

Reglerna om rätten till fri avskrivning å maskiner och inventarier synes snarast böra tagas upp till en genomgripande revision. I Annells promemoria anfördes, att rätten till fri avskrivning medförde nackdelar i skilda hänseenden bl. a. för det allmänna (se propositionen nr 42 s. 7—8). Dessa av expertis uttalade omdömen om missbruk av avskrivningsrätten och om dess verkningar i olika avseenden syntes mer än väl motivera en sådan genomgripande revision. Härtill komme att motionärerna för sin del icke kunde acceptera uppfattningen, att en konsolidering av aktiebolagen odelat vore till gagn för samhällsutvecklingen. Denna konsolidering innebure samtidigt ett förstärkande av kapitalets makt, vilket försvårade arbetarrörelsens kamp för en omdaning av samhället. Verkningarna av kapitalkoncentration och ökad mekanisering vore givetvis ej uttömda härmed, men det anförda vore i varje fall en tendens i den nuvarande utvecklingen, som

arbetarrörelsen ej syntes ha anledning att understödja genom särskilda lagregler, som gynnade kapitalet.

Utskottet. Den i den förevarande motionen behandlade frågan har berörts i den till innevarande års riksdag avlämnade propositionen nr 42 med förslag till lag om ändrad lydelse av anvisningarna till 29 och 41 §§ kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370). Utskottet, som i sitt i anledning av nämnda proposition avgivna betänkande nr 21 jämväl yttrat sig rörande föreliggande spörsmål, tillåter sig att här hänvisa till vad utskottet i nämnda betänkande anfört. I enlighet härmed avstyrker utskottet bifall till motionen.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att motionen II: 307 av herr Jansson i Örebro m. fl. om revision av bestämmelserna i kommunalskattelagen angående rätten till fri avskrivning å maskiner och andra inventarier icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 11 mars 1948.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande: se under betänkandet nr 21.
